

733-734 OPUSCULUM QUADRAGESIMUM SEXTUM. DE FERENDA AEQUANIMITER CORREPTIONE.

ARGUMENTUM.

Aripandum tironem in militia spirituali laudat quod adolescens ad eremum se contulerit, monetque illum ut exemplo Christi Domini regularem disciplinam non deserat; proinde aequo animo ferat non modo seniorum verum etiam juniorum correptiones, quae ad animi labe abluendas sui aliorumque profectum plurimi faciunt: multa ex occasione dicit de bono correptionis, et cur, et an sine culpa sanctus Paulus sanctum Petrum objurgaverit.

ARIPRANDO fratri charissimo PETRUS peccator monachus paternae dilectionis affectum.

Exigis, dilectissime fili, ut tibi aliquid scribam, et qui, me dictante, frequenter aliis scriptitas, ut tibi quoque aliquid scribatur imploras. Sed unde scriptori congruentius incipiam scribere, quam a scribendi ipsius mystica dignitate? In te quippe, qui scribis, tres sunt digiti, et una manus; cui vero scribis, tres sunt personae, et unus Deus. Cum igitur ex diversis apicibus continuum ducis articulum, ad illum semper unum tua dirigatur intentio, cujus in temetipso per quamdam similitudinem conspicias sacramentum. Et quia, dum in scholarum adhuc gymnasio inter adolescentulos ageres, et ephebi vultus florem necdum pubis ulla vel tenuis lanugo vestiret, fervor te sancti Spiritus incitavit ut non monasteriale propositum, sed eremi potius arriperes institutum: cave ne, per

aetatis adhuc imbecillis obtentum, sancti loci regulam violes; ne rigorem atque severitatem beatae conversationis enerves; ne mutari velis solitam severitatis consuetudinem; ne peregrinae adinventionis praesumas superinducere novitatem. Nam et ipse qui magister est angelorum in coelo, morem in terra tenuit quem invenit; nec dedignatus est terrenam servare consuetudinem, qui venerat exhibere coelestem. Nam, ut infinita praeteream, cur sibi caput ac pedes unguento conspergi muliebri ministerio passus est, nisi quia Palaestinae atque Judaicae regionis mos erat ut ejus accolae crebrius ungerentur? Hinc est enim quod ait: «Tu autem cum jejunas, unge caput tuum (**Matth. XXVI; Luc. VII**).» Et quid mirum si Dominus in vita servaverit morem patriae, quem et sepulturae suae sacrosanctis exsequiis non dedignatus est custodire? Sic enim Joannes refert: «Joseph ab Arimathia et Nicodemus acceperunt corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos Judaeis est sepelire (**Joan. XIX; Matth. XXVII**).» Cum ergo is qui est ipsa sapientia, per quam cuncta sunt condita, in his etiam rebus quae nullius pene videntur esse momenti, traditionem hominum servare non respuit; quanta praesumptionis est, si disciplinae quis regulam frangat, quam a sanctis Patribus traditam non ignorat?

[DE FERENDA AEQUANIMITER
CORREPTIONE.]

CAPUT PRIMUM. *Correptiones aequo animo ferentium emolumenta.*

Inter caetera igitur sanctae conversationis insignia, quae videlicet et in aliis florere consideras, et tu ipse, divina suffragante clementia, jam irreprehensibiliter servas, unum prae caeteris cave ne correptiones aliquando graviter feras, ne qualibet occasione redargui a tuis quoque junioribus erubescas. Quod videlicet hujus loci tam familiare est atque nativum, ut qui corripitur [correptus, fugit, nobiscum habitare non possit. Ad hoc enim homo de saeculo magisterio regularis disciplinae submittitur, ut rubiginem quam de mundo lenocinante contraxerat asperae correptionis lima detergat. Unde est quod Sapientia loquitur in Proverbiis: «Convertimini ad correptionem meam; en proferam vobis spiritum meum (**Prov. I**).» Non enim dixit, ad blanditias meas; sed: «Convertimini, inquit, ad correptionem meam.» Unde quibusdam corripere dedignantibus ait: «Mane consurgens, et non invenient me; eo quod exosam habuerint disciplinam, et timorem Domini non susceperint, nec acquieverint consilio meo, et detraxerint universae correptioni meae (**Ibid.**).» Hinc admonet dicens: «Disciplinam Domini, fili mi, ne abjicias, nec deficias cum ab ipso corriperis: quem enim diligit **735** Dominus, corripit; et quasi pater in filio complacet sibi (**Prov. III**).» Jure scilicet non hominis, sed Domini, correctio dicitur, cum in amore Christi a proximo in proximum quaelibet severitas irrogatur; et nimis a sapientia deviat qui superbum cor divinis increpationibus non inclinat. Unde et idem Salomon ait: «Qui diligit disciplinam, diligit sapientiam; qui autem odit increpationes, insipiens est (**Prov. XII**).» Quapropter idem insipiens in Proverbiorum libro

conqueritur, dicens: «Cur detestatus sum disciplinam, et increpationibus non acquievit cor meum, nec audiui vocem docentium me, et magistris non inclinavi aurem meam?» (**Prov. V.**) At contra quisquis increpationibus aequanimiter acquiescit, de catalogo sapientum non recedit. Unde scriptum est: «Auris quae audit increpationem vitae, in medio sapientium commorabitur; qui vero abjicit disciplinam, despicit animam suam (**Prov. XV.**)» Vitrici denique privignis indulgent; patres dura plerumque verbera propriis pignoribus adhibent. Illi nimirum odientem pascunt; isti vero diligentes erudiunt et affligunt. Unde scriptum est: «Qui parcit virgae, odit filium suum; qui autem diligit illum, instanter erudit (**Prov. XIII.**)» Et alibi: «Melior est manifesta correptio, quam amor absconditus. Meliora sunt vulnera diligentis, quam fraudulenta oscula odientis (**Prov. XXVII.**)» Iterum scriptum est: «Erudi filium tuum, ne desperes: ad interfectionem ejus ne ponas manum [animam] tuam (**Prov. XIX.**)» Ad interfectionem quippe filii paterna manus ponitur, cum in eum quem nequiter agentem conspicit, non modo non invehitur, sed ejus insuper plectendis actibus delectatur; et plausibilibus non veretur verbis extollere, quem duris debuerat verberibus

CAPUT II. *Quod sapientis est amare correptionem, stulti odisse.*

Quisquis ergo sapiens est, austeritatis illatae durtiam animae suae vulneribus deputat medicinam. Unde scriptum est: «Si corripueris sapientem, intelliget disciplinam (**Prov. XIX**);» et iterum: «Plus proficit correptio apud prudentem, quam plaga apud stultum (**Prov. XVII**).» De quo etiam prudente dicitur: «Qui patiens est, multa gubernatur prudentia; qui autem impatiens est, exaltat stultitiam suam (**Prov. XIV**).» Stultitiam quippe suam exaltat impatiens, quia quo per impatientiam suam a quibuslibet frequentius laeditur, eo quotidianis contra eos jurgiis atrocius efferatur. Unde legitur: «Semper jurgia quaerit malus; angelus autem crudelis mittitur contra eum (**Prov. XVII**).» Crudelis angelus contra quaerentem jurgia mittitur, quia dignum est ut mentem in qua crudelitas habitat, crudelis possessor invadat; quia, sicut dicit Apostolus: Ira daemonium habet. Unde illic, mox ut crudelem mitti contra impatientem docuit, praesto subjunxit: «Expedi magis ursae occurrere, raptis fetibus, quam fatuo confidenti sibi in stultitia sua (**Ibid.**).» De hoc fatuo et impatienti scriptum est: «Noli esse amicus homini iracundo, neque ambules cum **736** viro furioso, ne forte discas semitas ejus, et sumas scandalum animae tuae (**Prov. XXII**).» Porro sicut aeger qui non capit antidotum moritur, ita qui non potest corripui, nequit ab animae suae languoribus relevari. Unde rursus per Salomonem dicitur: «Noli subtrahere a puero disciplinam; si enim percusseris eum virga, non morietur; tu virga percuties eum, et animam ejus de inferno liberabis (**Prov. XXIII**).» Vis audire quid illis immineat qui respuunt corripui? qui dedignantur a senioribus objurgari? «Viro, inquit, qui corripientem dura cervice contemnit, repentinus ei superveniet interitus, et eum sanitas non sequetur (**Prov. XXIX**).» Ubi et paulo post subditur: «Erudi

filium tuum, et refrigerabit te, et dabit delicias animae tuae (**Ibid.**).» Enimvero equo adhuc indomito pes in subtele percutitur, ut postmodum clavis affigi ferrum sibi suppedaneum patiatur. Rudi quoque tauro circulus lentae vitis innectitur, ut assuetus hoc procul dubio discat, quatenus jugum postmodum detrectare non audeat. Sic junior quique frater etiam tunc objurgandus est cum non peccat, ut disciplinam verae correctionis postmodum aequanimiter ferat. Quo contra de non correpto scriptum est: «Qui delicate a pueritia nutrit servum suum, postea illum sentiet contumacem (**Prov. XIX**).» De quo videlicet servo vir sapiens ait: «Cibaria, et virga, et onus asino; panis, et disciplina, et opus servo (**Eccli. XXXIII**).»

CAPUT III *Quod impatientibus correptiones sunt quasi gladii.*

Nec ob id tibi, fili charissime, tot Scripturarum testimonia coacervo ut sanctae indolis tuae moribus haec iudicem expedire; sed hoc potius ut coaevis tuis ex tua valeam occasione consulere. Non enim vas Jerichontinis plenum aquis nobis allatum est, quas ego scilicet instar Elisei (**IV Reg. II**), coelestis sapientiae sale conspergerem, et sic eas amaritudine defaecarem. Sed nec ollam te plenam colloquintidis [colocyntidis] praebuisti, cujus amarissimum gustum trita divini verbi farina in dulcedinem verteret, sicque prophetarum filiis comestibilem exhiberet. Non enim arundo visa es in deserto vento agitata (**Matth. XI**), sed illa potius quae mel protulit, unde praecursor Domini Joannes vixit.

Advexisti, frater, alvearium favis distillantibus plenum; praebuisti te nobis agrum non ligonibus sarriendum, sed plenis jam falcibus desecandum; non scilicet paliuris ac vepribus inhorrescentem, sed exuberantium messium decore flaventem. Quo contra, de negligente ac fatuo vir sapiens dicit: «Per agrum hominis pigri transivi, et per vineam stulti, et ecce urticae omnia repleverant (**Prov. XXIV**).» Impatientibus sane correptiones quasi gladii sunt, sed si volunt ut hi gladii vertantur in falces, hirsuta vitiorum suorum dumeta, quibus horrent, permutentur in messes. Unde propheta cum praemisisset de Salvatore nostro, quia «judicabit gentes, et arguet populos multos,» protinus addit: «Et conflabunt gladios suos in vomeres, et lanceas suas in falces (**Isa. II**).» Nimirum congruus ordo, dum primum quidem peccator arguitur: deinde gladii in vomeres, et **737** lanceae conflantur in falces. Nam dum impatiens quispiam per disciplinam mitior factus, tanquam planus ager increpationis cultro proscinditur, deinde suavi semine sanctae praedicationis aspergitur, et sic demum fecunda bonorum operum fruge vestitur: huic scilicet et gladii facti sunt vomeres, et lanceae convertuntur in falces. Quia qui reprehendi prius tanquam gladio perfodi devitabat, nunc et vomerum sacrae doctrinae libenter sustinet, ut fruges ferat; et falcem supernae messionis exspectat, ut horrei coelestis promptuarium repleat.

CAPUT IV. *Quod in religiosis conventibus ad regularem disciplinam necessaria est correptio.*

Spiritualis plane quisque conventus, si fraterni zeli frequenti correptione non utitur, Israeliticae plebis mystica laborat inopia: quae videlicet, incipiente Saul regis imperio, fabrum ferrarium non habebat. Dicit enim Scriptura: «Quia faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Israel (**II Reg. XIII**).» Porro sicut ferrum reliqua metalla fortiter edomat, ita correptionis malleus vitia delinquentium reprimat, et quasi cudendo rigidae mentis duritiam frangit. Hinc est quod de ipso fabrorum spiritualium principe per Isaiam dicitur: «Ecce ego creavi fabrum sufflantem in igne prunam, et proferentem vas in opus suum (**Isa. LIV**).» De ferro quoque Ecclesiastes dicit: «Si retusum fuerit ferrum, et hoc non ut prius, sed hebetatum erit, multo labore exacuetur, post industriam sequitur sapientia (**Eccle. X**).» Sed Philisthaei de terra Israel fabros ferrarios tollunt, cum maligni spiritus, falsae pietatis obtentu, zelum correptionis de fratrum labiis auferunt. Unde et illic subditur: «Caverant enim Philisthaei ne forte facerent Hebraei gladium aut lanceam (**I Reg. XIII**).» Unde paulo post: «Retusae itaque erant acies vomerum, et ligonum, et tridentum, et securium, usque ad stimulum corrigendum (**Ibid.**).» Dum Philisthaei timent gladios, tollunt fabros; ut, dum armorum fabricatura compescitur, non sit etiam qui caetera exercendi laboris utensilia fabricetur, Apostolo quippe testante: «Gladius spiritus est verbum Dei (**Ephes. VI**).» Hunc gladium quia perversi timent spiritus, fabros de terra Israel auferunt, dum eos qui redarguere

delinquentium errata debuerant, a tenenda censurae disciplina compescunt; et hac negligentiae dissolutione contingit ut in servorum Dei quibusque conventibus non modo sacrae praedicationis sermo cesset audiri, sed et honestarum artium exercitia desinant frequentari. Nam quia districta magisterii eos disciplina non reprimit, propriis voluntatibus dediti, scribere nesciunt; artis honestae vel manuum exercitia nulla condiscunt, cum Apostolus dicat: «Qui non laborat, non manducet (**II Thess. III**).» Quae nimirum cum sibi sint necessaria, saeculares viros, vel etiam reprobos adeunt, quoniam haec apud se reperire non possunt. Unde illic dicitur: «Descendebat ergo omnis Israel ad Philistiim, ut exacueret unusquisque vomerem suum, et ligonem, et securim, et sarculum (**I Reg. XIII**).» Israel ergo ad Philisthaeos ascendit, sed descendit, ut utensilia suae **738** necessitatis exacuat, cum sancti ordinis viri ad saecularium ima declinant, ut ab eis sibi commodum cujuslibet utilitatis acquirant. Vides ergo quia si de sacro conventu correptionum censura subtrahitur, disciplinae vigor funditus enervatur, et religio tota destruitur; quia, dum unusquisque propriae sequitur voluntatis arbitrium, ad saecularia rediens, spiritualis observantiae violat institutum. Unde quisquis est cui regularis vitae fervor inaestuat, correptiones libenter amplectitur; et, tunc etiam cum innocens est, suis reprehensionibus delectatur. Non ut eum conscientia peccasse remordeat, sed quoniam hoc prodesse caeteris audientibus sperat, ut unde ipse, innocens et mundus, arguitur, alii, vel lapsi vel lapsuri, forte corrigantur.

CAPUT V. *Cur beatus Paulus beatum Petrum reprehenderit.*

Unde nunc ad memoriam redit quod Paulus, sicut ad Galatas scribit, beatum Petrum coapostolum increpavit; sed ei, quem velut discordando redarguit, votis interioribus concordavit: «Cum venisset, inquit, Petrus Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis videbatur. Prius enim quam venirent quidam a Jacobo, cum gentibus edebat; cum autem venissent, subtrahebat et segregabat se, timens eos qui ex circumcisione erant (**Gal. II.**)» Ubi mox additur: «Et simulationi ejus consenserunt caeteri Judaei, ita ut et Barnabas duceretur ab eis in illam simulationem (**Ibid.**)» O quam dura superficie tenus verba, et, si solis attendantur in syllabis, ab apostolici culminis gravitate funditus aliena. Reprehensibilis est Petrus, cui ad reprehendendum et ad corrigendum commissa sunt omnia regna terrarum (**Matth. XVI**). In faciem ei resistitur, ad cujus imperium janua regni coelestis Christi fidelibus aperitur; simulationis auctor asseritur, qui primus est in praedicatoribus veritatis; et, ut copiosior adhuc exaggerari valeat injuria, diligenter attende quid sequitur: «Sed cum vidissem quod non recte ambularent in veritate Evangelii, dixi Cephae coram omnibus: Si tu, cum Judaeus sis, gentiliter vivis, et non Judaice, quomodo gentes cogis Judaizare?» (**Gal. II.**) Quid est hoc, beate Paule, quod priorem tuum increpationibus laceras, objurgationibus exacerbas? Quo pacto non vereris eum ante hominum ora confundere, cui speciali jure concessum est universali totius orbis Ecclesiae praesidere? An fortassis excidit quod vos communis utriusque doctor

instruxit? «Si peccaverit, inquit, in te frater tuus, corripe eum inter te et ipsum solum; sin autem te non audierit, adhibe duos vel tres testes (**Matth. XVIII**).» Tu vero non private conventum, non clam coram testibus allocutum, sed palam omnibus arguis, et insuper ad posteritatis venturae notitiam, quod gravius est, hoc te fecisse conscribis. An et illud oblitus es quod Timotheo ipse jussisti: «Senem ne increpaveris, sed obsecra ut patrem?» (**I Tim. V.**) Sed in eo quod B. Petrum Paulus coram omnibus manifeste redarguit, foris quidem contradictor apparuit, sed **739** cordis ejus vota complevit. Gentiles enim venientes ad fidem non audebat Petrus, eis praesentibus qui ex circumcisione crediderant, in convescendi societate reci, ere, ne videlicet illi scandalum sustinerent, et mox a fide adhuc tenera sub hac occasione recederent. Et ideo qui cum gentibus edere consueverat, quibusdam a Jacobo venientibus, ab eorum se consortio subtrahebat: timens scilicet ex circumcisione credentibus, ne, si eum convesci gentibus cernerent, perfidiae periculum sustinerent. Nam quia Petrus ita per omnia sentiebat ut Paulus, gentes scilicet observare ritus Judaicos non debere, qui Actus apostolorum legit dubitare non poterit: imo hujus sententiae primus auctor Petrus inter apostolos indubitanter invenitur, cujus nunc a Paulo quasi praevaricator arguitur. Ait enim: «Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervices discipulorum, quod neque patres nostri, neque nos portare potuimus? sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum et illi (**Act. XV**).» Volebat ergo Petrus permaximo coram omnibus argui, gaudebat objurgantis invectione confundi, ut id quod invitatus agebat correptus omitteret, et in eo quod solus attentare timuerat, socium inveniret. Paulus ergo Petro cum restitit, eique procul

dubio intrinsecus concordavit, quem extrinsecus arguit; alioquin, quomodo Paulus in alio condemnaret quod ipse non dissimili necessitate compulsus egisset? Nam propter Judaeos, qui legis observantiam et veteres ritus tenendos esse perhibebant, et Timotheum, gentilis videlicet hominis filium, circumcidit: et ipse, votum solvens, sibimetipsi caput rasisit, et sacrificium juxta veteris legis caeremonias obtulit. (**Act. XVI, XXI**).

740 CAPUT VI. *An beatus Paulus peccaverit beatum Petrum objurgans.*

In hoc ergo quod Petrum corripere visus est, obsecundatus est, non adversatus; et non adversus eum, sicut Porphyrius opinatur, superbe pugnavit, sed humiliter ministravit. Haec nimirum Pauli correptio ministerium fuit obedientiae, non objurgatio disciplinae; non temeritas invectionis, sed unanimis concordia voluntatis. Tu itaque, dilectissime, cum super qualibet occasione corripieris, etiam si te deliquisse nequaquam conscientia reprehendat, quod objectum est, libenter amplectere, culpabilem te coram fratribus tuis humiliter confitere. Quod nimirum et illis erit imitationis exemplum, et tibi proveniet in augmenta virtutum. Memento quod per Salomonem dicitur: «Melius est a sapiente corripui, quam stultorum adulatione decipi (**Eccle. VII**).» Talis ergo sit voluntas tua ut is etiam qui te forte durius arguet, cum tui cordis intentione concordet; et in eo quod in te asper invehitur, morigeretur potius quam obluctetur. Praesentibus itaque conversatio tua luceat, absentibus fama in benedictione

redoleat. Esto, quod superius diximus, ager et exuberans copia segetum et spirans odorantibus pigmentorum, ut in te quoque delectetur omnipotens Deus, et dicat: «Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Deus (**Gen. XXV**).» Ut quoniam Aripandus ipse vocaris, ares (ἀρετή) autem virtus dicitur, tanquam ager uberrimus centeni feras fructus acervum, et Deo prandium merearis offerre virtutum.

Sit nomen Domini benedictum.